

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Dukesa a členov senátu JUDr. Juraja Semana, JUDr. Anny Markovej, JUDr. Beaty Miničovej a JUDr. Dariny Ličkovej, v právnej veci žalobkyne **JUDr. I. G., D. S., B. X.**, správkyne podstaty úpadcu S. K. B., a. s. v konkurze, proti žalovanému **O. B. S., a. s., B., Š. X., o zaplatenie 5 410 686 Sk s príslušenstvom**, ktorá sa viedla na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 68 Cb 86/97 – 98, na dovolanie žalobkyne proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. júla 2008 č. k. 2 Obo 81/2008 – 169, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobkyne sa **z a m i e t a**.

Žalovanému sa náhrada trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok súdu prvého stupňa, ktorý vyhovel žalobe a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 5 410 686 Sk s 18 % úrokom z omeškania a 257 300 Sk náhrady trov konania.

Súd prvého stupňa vyhovel žalobe s odôvodnením, že žalovaný sa svojim neodvolateľným písomným vyhlásením z 12. januára 1995 zaviazal že v prípade ak dlžník, ktorému žalobca poskytol úver (spoločnosť J., s. r. o.) poruší splátkový plán, umožní žalobcovi inkaso nesplatenej splátky úveru z bežného účtu, ktorý vedie spoločnosti V. s. r. o., ktorá ručila žalobcovi za splatenie úveru. Spoločnosť J., s. r. o. svoj záväzok nesplnila a dobrovoľne ho nesplnil ani ručiteľ. Tým vznikla povinnosť žalovaného splniť záväzok z vyhlásenia z 12. januára 1995. Svoj záväzok nesplnil, vznikla mu tak povinnosť zaplatiť škodu, ktorá tak žalobcovi vznikla.

Odvolačí súd vo zmeňujúcom rozhodnutí uviedol, že listina – písomné vyhlásenie z 12. januára 1995 nemá náležitosti bankovej záruky podľa § 313 Obch. zák. Listina je podľa obsahu ručiteľským vyhlásením ručiteľa V., s. r. o. podľa § 303 Obch. zák. adresovaným veriteľovi. Dodatok uvedený na listine ani Dodatok č. 1 k listine neobsahuje vyhlásenie žalovaného o plnení, obsahuje len záväzok, že umožní inkaso z nesplatenej čiastky úveru z bežného účtu ručiteľa. Uvedené ustanovenia sú úpravou záväzkového vzťahu žalovaného a ručiteľa V., s. r. o. z mandátnej zmluvy. Listina nemá náležitosti ručiteľského vyhlásenia vo vzťahu k účastníkom konania. Žalovaný nie je v danom spore pasívne legitimovaný ani z titulu bankovej záruky ani z titulu ručiteľského vyhlásenia. Listina obsahuje úpravu práv a povinností medzi ručiteľom žalobcu (spoločnosť V.) a žalovaným z mandátnej zmluvy. Žalovaný nie je v žiadnom záväzkovom vzťahu so žalobcom a porušením tohto záväzku nevznikla žalobcovi škoda, za ktorú zodpovedá žalovaný podľa § 757 Obch. zák.

Rozhodnutie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť 11. septembra 2008.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. V dovolaní uviedol, že 11. februára 1994 uzavrela spoločnosť J., s. r. o. úverovú zmluvu, na základe, ktorej poskytla 10 000 000 Sk, ktoré sa spoločnosť J., s. r. o. zaviazala zaplatiť v štvrtročných splátkach. Záručnou listinou z 10. decembra 1993 prevzala ručenie za splatenie zostávajúcej časti úveru spoločnosť V.. V tejto listine prevzal ručiteľský záväzok za splnenie úveru spoločnosťou V. aj žalovaný. Je to vyjadrené formuláciou, podľa ktorej sa zaručuje v prípade nedostatku peňazí umožniť žalobcovi inkaso na bežnom účte ručiteľa aj na úkor vytvorenia debetu na bežnom účte. Následne žalovaný uzavrel 12. januára 1995 so spoločnosťou V. dodatok č. 1, v ktorom sa okrem iného zaviazal, že ak dlžník (J.) poruší úverový plán, umožní žalobcovi vykonať prednostné inkaso nesplatenej časti úveru z bežného

úveru ručiteľa, a to až do debetu účtu. Z dodatku vyplýva jednak spôsob platby spoločnosti V. ak nastane jeho povinnosť plniť zo záručnej listiny a jednak v ňom žalovaný opätovne deklaruje prevzatie ručiteľského záväzku za spoločnosť V., čo je vyjadrené slovami „až do debetu tohto účtu“. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný prevzal ručiteľský záväzok za splnenie povinnosti spoločnosti V. zo záručnej listiny podľa § 303 Obch. zák.

Argumentácia žalovaného, že podpísaním vyhlásenia nemal v úmysle prevziať zodpovednosť spoločnosti V., ale vyhlásenie považoval len za určitý platobný inštitút, neobstojí a je účelová. Medzi žalobcom a žalovaným vznikol záväzkový vzťah sa účelom splnenia záväzku spoločnosti V.. Žalovaný bezdôvodne odmietol tento záväzok splniť, preto mu vznikla povinnosť nahradiť žalobcovi škodu tým spôsobenú. Žalovaný tým, že odmietol vykonať inkaso neporušil povinnosť len voči žalobcovi ale aj voči spoločnosti V. v zmysle dohody o vedení účtu, ktorá má povahu mandátnej zmluvy. Odvolací súd nesprávne právne posúdil vec, keď v rozhodnutí uviedol, že ani dodatok na ručiteľskom vyhlásení ani dodatok č. 1 neobsahuje vyhlásenie o plnení ale len upravuje práva a povinnosti medzi žalovaným a ručiteľom z mandátnej zmluvy. Žiada preto napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že záver odvolacieho súdu, že žalovaný nie je v žiadnom záväzkovom vzťahu so žalobcom, z ktorého by mu vznikla povinnosť plniť, či už z titulu ručenia alebo náhrady škody. Dovolanie žiadal preto zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 2 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania a dovolanie je prípustné § 238 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

Dovolací súd sa stotožňuje s názorom odvolacieho súdu, že ani listina označená ako „Záručná listina“ ani listina označená ako „Dodatok k záručnej listine z 10. 12. 1993“ (odhliadnuc od nezrovnalosti v datovaní záručnej listiny, ktorá je datovaná 10. 12. 1993, hoci úverová zmluva ku ktorej bola uzavretá mala byť uzavretá 11. 2. 1994, teda neskôr ako záručná listina) neobsahuje ručiteľský záväzok žalovaného. Charakteristickým znakom ručenia, či už štandardného podľa § 303 Obch. zák. alebo bankového podľa § 313 Obch. zák. je záväzok, že ručiteľ, za určených podmienok uspokojí veriteľa, ak svoj záväzok nesplnil

jeho dlžník. Znamená to, že povinnosť splniť dlh vzniká samotnému ručiteľovi. Pri akomkoľvek výklade obsahu oboch uvedených listín, ani v jednej z nich nie je zmienka o tom, že v prípade, že svoju povinnosť nesplní priamy dlžník ani ručiteľ (klient žalovaného), splní ju sám žalovaný (na svoj účet). Takáto povinnosť nie je v nich vyjadrená ani použitím bežne používaného spojenia, že **ručí za splnenie dlhu** alebo obdobným slovným spojením, ale ani opisným spôsobom, z ktorého by vyplývalo, že žalovaný sa zaväzuje sám dlh splniť. Aj záručná listina aj Dodatok č. 1 predpokladá, že v každom prípade bude dlh splnený z prostriedkov na účte ručiteľa – V., teda že dlh bude plniť ručiteľ a nie banka. V oboch listinách je celkom jednoznačne za ručiteľa označená spoločnosť V.. V záverečnom ustanovení ručiteľskej listiny (doplnenej do tlačiva písacím strojom) sa výraz ručenie raz používa aj vo vzťahu k žalovanému. Nie je však použité ako ručenie za splnenie záväzku dlžníka alebo ručiteľa. Žalovaný sa **nezaručuje** za splnenie dlhu ale zato, že v prípade nedostatku peňažných prostriedkov na účte ručiteľa, umožní žalobcovi inkaso aj za cenu, že sa na bežnom účte ručiteľa vytvorí debet. V podstate rovnaké je znenie záväzku žalovaného aj v Dodatku č. 1. Výraz ručiteľ je v dodatku síce použitý trikrát, vždy však len vo vzťahu ku spoločnosti V..

Žalovanému z uvedeného dôvodu nevznikla povinnosť nesplatený dlh spoločnosti J. voči žalobcovi splniť z titulu ručenia. Dovolací súd sa stotožňuje aj s názorom odvolacieho súdu, že žalovaný nie je povinný žalobcovi plniť ani z titulu náhrady škody podľa § 757 Obch. zák. Žalovaný viedol klientovi (V.) bežný účet. Bez osobitnej dohody zákonná úprava neumožňuje majiteľovi bežného účtu čerpať z účtu (formou výberu alebo uskutočnením platieb z účtu), ak na účte nie sú prostriedky. Záväzok žalovaného vyplývajúci zo spomenutých listín spočíva v povinnosti, v prípade potreby, poskytnúť ručiteľovi tzv. kontokorentný úver, teda umožniť mu, v tomto prípade na stanovený účel, čerpať z účtu peňažné prostriedky, i keď na účte prostriedky nie sú (§ 710 Obch. zák.). Ide o dohodu, ktorá sa nepochybne týka vzťahov zo zmluvy o bežnom účte, teda upravuje vzťah majiteľa účtu a banky, v tomto prípade žalovaného a spoločnosti V.. Ak žalovaný takto prevzatý záväzok nesplní nie je to porušenie povinnosti voči žalovanému, ale povinnosti zo záväzkového vzťahu banky a majiteľa bežného účtu. Právo na náhradu škody má v takom prípade majiteľ účtu (ak mu škoda vznikla), teda spoločnosť V.. Keďže žalovaný so žalobcom v žiadnom zmluvnom vzťahu nebol, neporušil voči nemu žiadnu povinnosť a nemohla mu voči nemu ani vzniknúť povinnosť na náhradu škody.

Obdobne to platí aj pre vyhlásenie ručiteľa (predposledný odsek na prvej strane), ktorým splnomocňuje banku (zrejme žalobcu), aby bez jeho osobného príkazu inkasovala nezaplatené čiastky priamo z jeho účtu vedeného u žalovaného.

Dispozíciu na účte vykonáva majiteľ účtu písomnými príkazmi (§ 708 ods. 1 Obch. zák.). Nie je vylúčené, aby bol takýto príkaz daný aj na opakované dispozície, alebo aby na dispozičné úkony niekoho poveril. V každom prípade, mu však zostáva právo disponovať s účtom, teda aj právo kedykoľvek výkon príkazu na opakované dispozície alebo poverenie na dispozičné úkony zastaviť alebo odvolať. Žalovaný na výzvu žalobcu z 5. júna 1997 na inkaso z účtu odpovedal listom z 5. júna 1997, v ktorom mu oznamuje, že im klient nedal súhlas na inkasovanie prostriedkov z účtu. Ak by uvedený dôvod nezodpovedal skutočnosti a banka odmietla inkaso z účtu napriek relevantnému pokynu majiteľa účtu, bolo by to porušenie povinnosti banky vyplývajúce zo záväzkového vzťahu, ktorý vznikol zo zmluvy o vedení bežného účtu. Banka by v takom prípade zodpovedala za škodu, ktorá z porušenia povinnosti vznikla majiteľovi účtu.

Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k správne záveru, že žalovaný nie je povinný plniť žalovanú čiastku ani z titulu ručenia ani z dôvodu náhrady škody, a správne rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil a žalobu zamietol. Dovolací súd preto dovolanie ako neopodstatnené podľa § 243b ods. 1 O. s. p. zamietol.

Žalovaný mal v dovolacom konaní úspech. Má preto právo na náhradu trov dovolacieho konania podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1, § 243b ods. 5 O. s. p. Náhradu trov však nežiadal, preto mu dovolací súd náhradu nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. júna 2010

JUDr. Peter Dukes, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: H.